

TEK NA 100 m PRED LETI

VSEBINA:

- L. Zabukovec — Deset let gospodarimo
Nekaj napotkov za dobro nastavitve zeva
Kritika
- J. Ukmar — Naraščanje osebnih dohodkov v letu 1960
- M. Vidmarjeva — S sestanka IO sindikalne podružnice
Mladina in šport
- F. dr. Jerovec — Nove delavnice
- O. Lipovšek — Med stanovalci tovarniških stanovanj
V kinu Induplati bodo predvajali
- M. dr. Šiška — Zakaj v naši ambulanti ne sprejemamo
- M. Škrinjarjeva — Sonce, zrak in voda
- J. Strojani — Kje, kaj, kako STIPI
- V. Habjanova — Personalne spremembe

Izdaja v 800 izvodih kolektiv tovarne »INDUPLATI«.
Odgovorni urednik: Otmar Lipovšek. Natisnila in klišee izdelala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani

Deset let gospodarimo

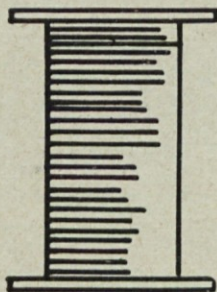
Letos bo minilo deset let odkar so kolektivi prevzeli v upravljanje naše tovarne. Povsod po svetu so z nezaupanjem gledali na tak razvoj naše demokracije, in marsikateri naš »dobronamerni« kritik nas je učil, da bomo na ta način uničili naše gospodarstvo. Preteklih deset let pa dokazuje pravilnost politike našega vodstva. Nagel industrijski razvoj in dvig produktivnosti in s tem v zvezi dvig življenjske ravni so pokazali, da je delavec ne samo proizvajalec, marveč da zna tudi upravljati s tovarno.

Tudi mi smo dobili 17. septembra 1950 tovarno v upravljanje. Izvolili smo prvi delavski svet in upravni odbor. Do danes se je v delavskih svetih zvrstilo že 181 članov kolektiva. Če pogledamo nazaj, vidimo, da je bil napredek v teh desetih letih na vseh toriščih dela zelo velik. Naj naštejemo nekatere najznačilnejše pridobitve teh let.

Predilnica je kljub dotrajanemu strojnemu parku zvišala produkcijo od 515 ton preje v letu 1951, na 720 ton preje v letu 1959. Za potrebe predilnice so bili med tem časom nabavljeni stroji za kompleten sistem predenja dolge konoplje.

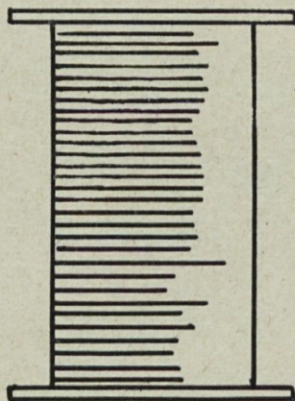
V tkalnici se je dvignila proizvodnja tkanin od 2 537 000 m v letu 1951, na 4 255 000 m v letu 1959, ne da bi strojni park tkalnice povečali. Povečana proizvodnja tkanin je ustvarila ozka grla v pripravljalnici. Z odpravo teh ozkih grl v proizvodnji so bili nabavljeni s sklepom DS novi stroji za navijanje votka, snovalni stroj in križno previjalni stroj. Za modernizacijo proizvodnje smo zamenjali stroje za plosko tkanje cevi s stroji za okroglo tkanje cevi, ki so nam omogočili prodajo naših gasilskih cevi tudi v inozemstvu. Avtomatske statve ATR, ki smo jih nabavili ob koncu lanskega leta, kažejo na pravilno usmeritev

1951

515 ton

1959

720 ton

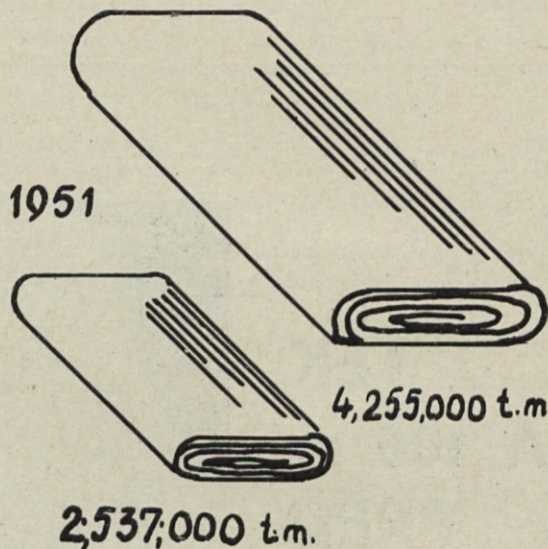
Produkcija v predilnici

članov DS za splošno težnjo v industriji, namreč za avtomatizacijo proizvodnih procesov.

Iz leta v leto naraščajoča proizvodnja surovih tkanin v tkalnici je postavila tudi pred našo oplemenitilnico nove naloge. Pobarvati je bilo treba vedno več blaga in stari stroji tega niso več zmogli. Problem je

rešil DS, ki je sklenil, da se nabavijo novi barvalni aparati tipa Jigger. Najprej sta bila nabavljena dva taka stroja, lansko leto pa še dva. Za racionalnejše izkoriščanje sušilnice smo pred kratkim nabavili še

1959

Produkcija tkanin

ožemalni kalander. Lepšemu izgledu naših športnih platen je precej pripomogel mercerizirni stroj, nabavljen v tem obdobju. Za boljše prebarvanje tkanin smo nabavili foulard za barvanje, ki pa zaradi pomnjkanja prostorov še ni montiran.

Zelje potrošnikov so nam narekovele ustanovitev naše filmske tiskarne, ki si je s svojo kvalitetno proizvodnjo in lepimi vzorci ustvarila renome na tržišču, hkrati pa prispevala lep delež k povečanju naših dohodkov.

Pogonski oddelek, ki mu je pri nas poverjena skrb za vzdrževanje strojev in naprav, je v tem obdobju dobil več novih obdelovalnih strojev (2 stružnici, rezkalni stroj in druge). Tudi transportni park smo obnovili in nabavili več avtomobilov, ki nam omogočajo nemoteno preskrbo s potrebnim materialom. V letošnjem letu smo začeli graditi nove delavnice kot prvo fazo splošne rekonstrukcije podjetja.

Prenovljene in povečane pisarne se s svojo moderno opremo lahko kosajo z najmodernejšimi. Novo nabavljeni računski in pisalni stroji omogočajo redno poslovanje podjetja.

Člani delavskega sveta pa se ne bavijo le s problematiko proizvodnje in ne rešujejo samo teh vprašanj. Skrb za delovnega človeka in za njegovo počutje se kot rdeča nit vleče skozi vsa zasedanja delavskega sveta. Kot važno pridobitev delovnega človeka v tem obdobju bom omenil uvedbo polurnega odmora in kuhanje toplih malic, ki jih delavci na mnogih delovnih mestih prejemaajo brezplačno.

Za vzgojo in izobrazbo delavcev skrbi po nalogu DS ustanovljen center za izobrazbo. Na voljo je delavcem tudi bogata strokovna knjižnica. Tudi naše tovarniško glasilo »Konoplan« je sad prizadevanj delavskega sveta po boljšem obveščanju kolektiva, ki že vrsto let vrši to funkcijo.

Člani DS ne posvečajo pažnje le delovnemu človeku na delovnem mestu, ampak je njegovo počutje

in življenje v prostem času in izven tovarne na mnogih zasedanjih zanimiva tema.

Naša menza, ki se ta čas preureja, nudi članom kolektiva izdatno hrano po minimalnih cenah. V njenih prostorih lahko najdemo ob prostem času prijeten kotiček za razvedrilo ob televizorju ali pri pogovoru s sodelavcem.

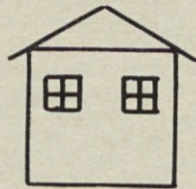
Za prijeten oddih v času letnega dopusta je bila zgrajena koča na Mali planini, ki lahko sprejme 25 gostov in jim zagotovi za malo denarja udobno bivanje na planinskem zraku. Lansko leto smo odprli v Umagu nov počitniški dom, na katerega smo upravičeno lahko ponosni. Krasna lega ob morju in nizka dnevna oskrbnina za člane kolektiva, omogočata prijetne počitnice ob morju mnogim delovnim ljudem.

Tudi stanovanjska površina je narasla od 2123 m² do leta 1951, na 3416 m² v letu 1959. Pripomnim naj, da so vsa stanovanja zgrajena po letu 1952 sodobna, dočim so nekatera stara stanovanja komaj še vredna tega imena. Pomoč, ki jo je dajal kolektiv po DS I. in II. stanovanjski zadrugi, je omogočila uspešno delo obeh zadrug in so na ta način zgradili več stanovanjskih hiš. Pri II. stanovanjski zadrugi je v gradnji tudi dvostanovanjska tovarniška hiša, ki bo še letos dograjena.

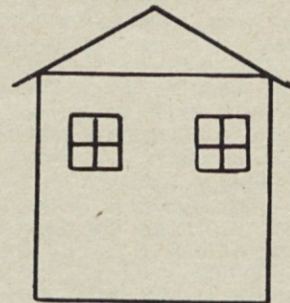
V tem času je bila obnovljena tudi kinodvorana in zgrajeno igrišče, kjer se lahko mlajši člani kolektiva in mladina ukvarja z različnimi športnimi panogami.

Iz navedenega, čeprav je to le del vsega napredka, lahko ugotovimo, da naše delavsko samoupravljanje

1951

2123 m²

1959

3416 m²

Stanovanjska površina

uspešno premaguje ovire in rešuje probleme, s katerimi se vsak dan srečujemo. Ne bom trdil, da je delo organov samoupravljanja odlično in brez napak, lahko pa trdim, da je uspešno.

—cL—

Naraščanje osebnih dohodkov v letu 1960

Boljši proizvodni in ekonomski rezultati nam že v prvem polletju letošnjega leta potrjujejo pravilno pot nadaljnega gospodarskega razvoja podjetja, ki je bila — kar lahko mirno trdimo — jasno začrtana na zasedanju DS ob sprejemanju bilance. Vse, na tem zasedanju sprejete sklepe, lahko strnemo v tri osnovne grupe: 1. povečati moramo količinsko proizvodnjo in proizvodnost, 2. znižati stroške in 3. zboljšati življenjske pogoje in osebna počutja delavcev. Vsi ti sklepi imajo en sam cilj — povečati naš dohodek.

Ali pa smo s tem uspeli? Še ne povsem, vendar so prvi rezultati že vidni. V prvih petih mesecih je bil dohodek dosežen v višini 378 milijonov din ali štiri odstotke več kot smo predvideli. Važno je, da je tudi rentabilnost dohodka ugodnejša, saj je za tri odstotke

Coln »UM 220«, last našega kolektiva, bo služil za šport in zabavo

boljša od istega razdobja v lanskem letu. Proizvodnja, preračunana na lastno ceno, je bila prav tako presežena za pet odstotkov.

Kaj pa osebni prejemki? Tudi tu se je, s prehodom na kompleksno nagrajevanje, stvar premaknila z mrtve točke. Porast osebnih prejemkov je po posameznih obratih sicer različen, toda to je popolnoma v skladu z načelom, da je porast prejemkov vedno tudi odvisen od porasta proizvodnosti in rentabilnosti obrata. Za celo podjetje so podatki ob koncu maja naslednji: povprečni mesečni osebni prejemki za vse plačane ure v podjetju so se dvignili od lanskega povprečja 15 236 din, na 16 648 din, ali za 9 odstotkov. To pa še ni višina, s katero naj bi bili zadovoljni. Naš cilj, naša stremjenja in vsa prizadevanja gredo za tem, da do konca leta dosežemo povprečno višino osebnih prejemkov 19 000 din. Kako bomo to dosegli, vemo. Vemo, da imamo tu in tam še nekaj skritih rezerv, pomagali si bomo z nedeljskim in nočnim delom, v nekaterih oddelkih bomo obratovali tudi med kolektivnim dopustom, in končno, ugrizniti bomo morali tudi v kislno jabolko, da bomo za nekaj odstotkov porušili sedanje razmerje v delitvi čistega dohodka, čeprav dobro vemo, kako potrebni so nam skladi. To bo povzročilo — kar priznajmo — nekaj nejevolje pri ljudeh v podjetju, ki jo opažamo že od zimskih mesecev sem, in sicer zaradi tega, ker smo glede osebnih prejemkov na repu podjetij naše komune. Primerjava med našim in drugimi podjetji pa ni umestna in mi ne smemo primerjati samo osebne dohodke, temveč moramo primerjati tudi ekonomske pokazatelje. Drugi ne vedo, s kakšnimi naporji in v kakšnih pogojih mi te uspehe dosegamo. Izdelki Induplati so naši skupnosti potrebni in mi nismo krivi, če ne izdelujemo zdravil ali pa kartona.

Oglejmo si le še en podatek. Januarja je iz podjetja izstopilo 16 delavcev, februarja 10, marca 18, aprila 13 in maja 12. Skupno torej 69. Vzrok za to so višji osebni prejemki, bolj lagodno in manj zdravju škodljivo delo v drugih podjetjih.

J.

Nove delavnice

Vsi smo že lahko opazili, da se je pričela izven zidu naše tovarne, v smeri proti sindikalnemu domu, gradnja nove stavbe, in to precej obširne in velike.

Ko bo ta stavba dograjena, se bodo namestile v njej vse naše delavnice, ki so sedaj raztresene po obratu, obenem pa se bo v novo stavbo preselilo tudi skladišče pomožnega materiala, ali kot ga mi imenujemo po domače, Žargijevo skladišče.

Prav gotovo vas bo zanimalo, kaj nas je dovedlo do te nove gradnje, ki bo precej draga, saj znaša predračun 41 883 000 din. Sredstva za to gradnjo bodo črpana deloma iz lastnih sredstev skladov, ustvarjenih v letu 1959, deloma iz investicijskega posojila Investicijskega sklada ObLO Domžale.

V teku let se je proizvodnja v našem podjetju stalno širila, stranski objekti, odnosno obrati, ki služijo redni proizvodnji, pa so ostali kot so bili. Tako so postale naše delavnice neustrezne, in razmetane po vsem podjetju, tudi neekonomične. Prav tako je postalo neustrezno tudi skladišče pomožnega materiala. Vodilna misel je torej bila, urediti delavnice in skladišče tako, da bodo ustrezale potrebam proizvodnje. Temu našemu hotenju se je pridružila še odločba Okrajnega inšpektorata za delo z dne 4. 12. 1958, s katero je bilo ugotovljeno, da delavnice v obstoječi obliki ne ustrezajo in da mora podjetje urediti delavnice do 31. decembra 1959. Urediti je torej treba delavnice tako, da bodo ustrezale veljavnim predpisom o higiensko-tehničnih varnostnih ukrepih pri delu.

Ce pogledamo današnje stanje delavnic, je sledeče:

1. Ključavničarska delavnica je postala glede na razpoložljiv prostor in število strojev, ki so v njej nameščeni, pretesna. Razen tega, da manjka prostor za potrebne delovne mize, v delavnici ni nobenega manipulacijskega prostora za popraviljanje večjih strojnih delov. Manjka tekalni maček, naprava za dviganje težjih strojnih delov. Za zaposlene v ključavničarski delavnici ni nobenega razpoložljivega prostora za umivalnico in garderobe.

2. V mizarski delavnici primanjkuje prostora, ročna obdelava ni ločena od strojne, ki dviga veliko prahu. Tudi v mizarski delavnici ni za zaposlene ljudi nikjer potrebne umivalnice in garderobe.

3. Varilnica in kovačnica sta v prizidkih ob kotlarni in nikakor ne ustrezata niti po velikosti niti zaradi oddaljenosti od ključavničarske delavnice.

4. Kleparska delavnica je, če jo sploh tako lahko imenujemo, v zasilnem prostoru in vanjo ni mogoče namestiti niti vseh strojev za obdelavo.

Gradnja delavnic (posneto začetkom junija 1960)

5. Parovodno instalaterska delavnica je pod predilniško rampo in premajhni delovni prostor sploh ne ustreza osnovnim predpisom za pogoje dela.

6. Remontna delavnica je nameščena v prostoru, ki je brez ventilacije in ima slabo razsvetljavo. Je pa tudi premajhna za remont večjih strojev.

7. Pleskarska delavnica ima zasilno pribežališče v prizidku pri kotlarni in je prostor le provizorično urenjen.

8. Električna delavnica je v prostoru za turbino, kamor se lahko pride le mimo generatorja, zapornic za vodo in kanala za vodo. Popravila večjih elektromotorjev so tu nemogoča, ne samo zaradi omenjenega dostopa, ampak tudi zaradi premajhnega prostora.

9. Elektro navijalnica in delavnica v predilnici tudi ni v primernem prostoru, ker je tam glavni elektro razdelilec za predilnico.

Vse naštetje delavnice so, prav tako kot ključavničarska in mizarska delavnica, brez ustreznega garderobnega prostora in brez umivalnic.

Ce si predočimo vso raztresenost in neprimernost naših delavnic, nam bo razumljivo, da je inšpekcija dela v svoji odločbi navedla, da bi morala dejansko že prepovedati uporabo obstoječih delovnih prostorov.

Po vsem navedenem nam je jasno, da poslovanje delavnic v takem stanju ne more biti ekonomsko pozitivno. Razen vedno večje potrebe po delovni sili, zaradi izrabljenosti strojnega parka, je veliko število delovnih ur izgubljenih. K temu pripomore tudi še velika oddaljenost skladišča materiala.

S predvideno gradnjo pa se bo povečal razpoložljivi prostor za delavnice od obstoječih 380 m² na 636 m², število zaposlenih pa se bo predvidoma skrčilo za 6 oseb. Tudi je pri obstoječem stanju praktično nemogoče organizacijsko povezati delavnice ali uvesti sodoben način obračunavanja uslug delavnic po delovnih nalogih, ker bi to delo terjalo dodatno režijsko administrativno delovno silo, za katero pa ni nobenega prostora na razpolago. S tem, da bi se uredilo poslovanje delavnic, kar bo po novi razmestitvi mogoče, bo mogoče preiti tudi za podjetje v celoti na obračun po ekonomskih enotah, kar bi bilo za doseganje boljših ekonomskih rezultatov čimprej zaželeno.

Sedanje skladišče pomožnega materiala je razdeljeno na okrog 10 delov, ki je vsak pod posebnim ključem, s posebnim vhodom z dvorišča. Manipulacija ob izdaji materiala je zelo nerodna, počasna in neprimerna, posebno pozimi, in predstavlja nepotrebno zamudo časa za skladiščnika in za tistega, ki pride po material.

Predvidena nova zgradba bo imela tudi ustrezne higienske prostore, umivalnice in garderobe. Obenem bi dosegli naslednje:

1. zmanjšalo bi se število nezgod in bolezni v delavnicah;

2. omogočilo bi se boljše šolanje vajencev;

3. stroji v delavnicah bi se lahko predpisano zadržali;

4. interni transport, v zvezi s popravili, bi se poenostavil in uredil;

5. zmanjšale bi se motnje v tehnološkem procesu in dvignila kvaliteta izdelkov ter produktivnost kot posledica manjših zastojev;

6. delavnice bodo lahko izvrševale popravila, ki jih do sedaj ni bilo mogoče izvrševati doma ali pa le s težavo.

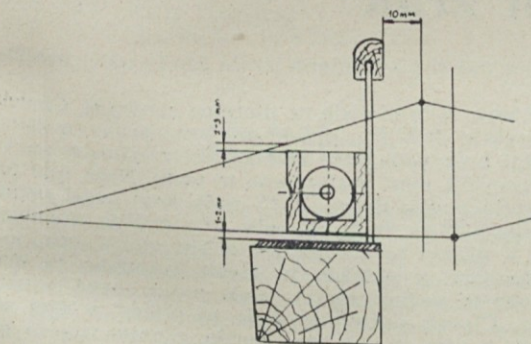
V obračunu prikazane izboljšave bi nam letno dale rezultat v višini 34 800 000 din, kar opravičuje gradnjo tudi s stališča rentabilnosti. Če pretehtamo vse okolnosti, bomo razumeli, zakaj se je delavski svet odločil za novo gradnjo, ki je hkrati uvodni korak v naši perspektivni rekonstrukciji podjetja.

Nekaj napotkov za dobro nastavitvev zeva

Točna nastavitvev zeva je neobhodno potrebna za miren tek čolnička pri statvah. Netočna, nečista nastavitvev zeva se vedno škodljivo odraža za čolničku in hkrati povečuje število pretrgov osnovnih niti. Če vzamemo v roke čolniček, ki je že dalj časa v rabi, bomo po spremembah oziroma obrabi istega lahko ugotovili, če je zev pravilno nastavljen. Močno obrabljen čolniček odletava iz zeva, se pri preletu obrača in trga osnovne niti. Za vse to lahko iščemo vzrok pri slabo nastavljenem zevu.

Osnovne niti spodnjega dela zeva morajo pri odprtem zevu ležati vzporedno z dnom bila in biti od dna odmaknjene za 1 do 2 mm (sl. 1). Taka nastavitvev pa je v praksi na žalost redka. Često se dogaja, da je zev enostranski, enkrat so niti spodnjega dela zeva previsoko nad dnom bila, pri menjavi zeva pa se osnovne niti plazijo po dnu bila. Čolniček pri takem zevu nima pravega vstopa v zev in rad izletava, osnovne niti pa se zaradi plazenja po dnu bila poškodujejo in se s tem v zvezi povečajo pretrgi istih. Pri finem, občutljivem materialu je dobro vstaviti za greben stekleno palico, ki preprečuje direkten dotik niti z dnom bila. Pri grobem materialu pa naleganje niti na dno bila ni škodljivo.

Nečistemu zevu večkrat botruje slaba vrstica, slabo privezani listi ali kolesca pri podnožkah. Če listi sunkovito skačejo ali pri tkanju cepetajo in to ni pogojeno z obliko ekscentrov, leži napaka lahko v tem, da listi niso enakomerno napeti. Listi morajo biti povezani tako, da pri isti višini listov tudi podnožke ali noži pri listovkah ležijo v isti višini. Priporočljivo je med ekscentri in valjčki na podnožkah obdržati majhen razmak (2 mm).

Nastavitvev zeva z ozirom na bilo

Višina zeva je v prvi vrsti odvisna od velikine čolnička in od materiala v osnovi. Kot osnovno pravilo velja

občutljiv material — majhen zev.

Temu primerno prilagodimo tudi velikost čolnička. Pri težnji, da bi uporabljali čim večje čolničke (več materiala — manj menjav čolnička) ne smemo pretiravati, ker se s povečanjem čolnička povečujejo tudi pretrgi osnovnih niti. Pri povečanju višine prednjega zeva moramo pa povečati tudi zadnji zev (od ničalnic do križnih palic), da se raztezanje niti pri povečanem zevu čim bolj ugodno prenese.

Kot najugodnejša točka za zapiranje zeva velja nastavitvev, da je zev zaprt, ko je bilo oziroma greben še okoli 2 cm pred začetkom tkanine. Za izboljšanje izgleda tkanine zapiramo zev včasih tudi prej. Blago dobi s tem bolj poln izgled in tudi večjo gostoto po votku na ta način lažje dosežemo.

Najbolj zgodnja nastavitvev zaprtega zeva je, kadar je koleno kolenčaste gredi v navpični legi. Pri nastavitvi zeva moramo upoštevati tkanino, katero tkemo, material v votku in konstrukcijo organov za tvorbo zeva. Rano zapiranje zeva ima to prednost, da je votek pri pribouju bila že fiksiran z nekoliko prekrizanim zevom in pri pribouju ne more odskočiti. Pri predelavi umetne svile ali vigogne preje oziroma sploh občutljivih materialov, pa zeva ne smemo prekmalu zapreti, ker bi prekrizane niti pri pribouju poškodovale votek.

Pri posebno gostih ali kosmatih osnovah premikamo liste časovno premaknjeno (tritelirno). Osnovne niti se pri tem manj drgnejo med seboj.

V praksi seveda večkrat idealna nastavitvev zeva ni možna in gornji napotki lahko služijo le kot osnova.

—cL—

S sestanka 10 sindikalne podružnice Jarše

Na zadnjem sestanku 10. sindikalne podružnice, ki je bil dne 22. junija 1960, smo obravnavali mnogo važnih stvari in sprejeli nekaj sklepov.

Po prejetih podatkih smo za čas od januarja do konca maja ugotovili boljši uspeh podjetja v primerjavi z lanskim letom. Posledica tega je dvig osebnega dohodka, ki se deli v obliki kompleksnega učinka. Zato je naša dolžnost, da se trudimo in ustvarimo čim več in s tem hkrati dvigamo tudi svoje osebne dohodke.

Sklep DS, ki dovoljuje voznje do 50 km, je, da se vse voznje preko 50 km zaračunajo polno. Izjema je le relacija Jarše—Umag, ker je še dosti takih, ki še niso videli našega doma, pa bi si ga želeli ogledati ali pa preživeti v njem svoj letni oddih.

Razpravljali smo tudi o prosti soboti in bili mnenja, da bi bila prosta vsaka druga sobota oziroma vsaka sobotna popoldanska izmena. Sprejet je bil sklep, naj se sestavi posebna komisija, ki bo proučila možnost proste sobote.

Odobrena je dotacija, toda le za regrese za čas bivanja v naših počitniških domovih.

Nadalje je bil sprejet sklep, da bo STIPI letos od 17. do 24. julija. Ker bo hkrati tudi 10. obletnica STIPI, naj bo udeležba čim večja, posebno mladina naj se odzove vabilu, naj tekmuje v čim večjem številu. Namen tekmovanja ni dosegati rekorde, temveč gre za množično udeležbo.

M.

Na terasi pred našim domom v UMAGU

Zakaj v naši ambulanti ne sprejemamo svojcev zavarovancev?

1. junija letos smo v obratni ambulanti »Induplati« prenehali sprejemati svojce članov naše tovarne. Ljudje se sprašujejo zakaj? Na to vam hočemo odgovoriti.

Ze pred mesecem marcem 1955 je obstajala ambulanta v našem podjetju, vendar je bila to le podružnica splošne ambulante Domžale, zato je zdravnik iz Domžal hodil trikrat tedensko v Jarše, kjer je ordiniral po tri ure. Stalno je bila nameščena le bolničarka. Marca meseca 1955 je nastopil službo v naši ambulanti stalni zdravnik. S tem se je ambulanta osamosvojila in julija meseca 1955 je postala zavod s samostojnim finansiranjem z naslovom Obratna ambulanta »Induplati« (OA »Induplati«).

Obratna ambulanta ima že po dejavnosti drug značaj kot splošna ambulanta. Njeno glavno delo je v preventivnem delu in ne v zdravljenju. Opravljati mora periodične in sistematske preglede zaposlenih in vršiti ogleda po tovarni itd. Zdravila naj bi le v najnujnejših primerih. Po vsem svetu, kjer obstaja OA, zdravnik, ki je nameščen, ne sme zdraviti zaposlenih, ampak le ugotavlja pri sistematskih pregledih gotova obolenja, napiše to v pismu, ki ga pošlje lečečemu zdravniku in ta potem delavca zdravi. Tudi v naši državi so si prvotno zamislili, da bi bil obratni zdravnik prvenstveno preventivni delavec in bi le v izjemnih primerih posegal v zdravljenje. Vendar so pri nas razmere zahtevale, da so se obratni zdravniki bavili vsaj toliko z zdravljenjem kot s preventivo. To pa

zaradi pomanjkanja zdravnikov in srednjega medicinskega kadra. Razen tega tudi zdravniki obratnih ambulant v naši državi zastopamo mnenje, da je prav, če en in isti zdravnik pozna delavca pri njegovem delu v tovarni, pri sistematskih pregledih in v bolezni. Tako smo si v naši državi ustvarili nekako nov tip obratnega zdravnika. S tem, da imamo v naši tovarni medicinsko sestro, ki je zaposlena izključno pri preventivnem delu, se približujemo zelenemu delu obratnih ambulant. Po zakonu o obratnih ambulantah smejo te sprejemati le delavce tovarne. Pri nas smo do sedaj »grešili«, ko smo sprejemali tudi svojce. To pa je bilo zato, ker smo to tradicijo podedovali že od prej, ko naša ambulanta ni imela stalnega zdravnika. Razen tega je bila tudi ambulanta v Domžalah stalno prenapolnjena in smo menili, da pomagamo tudi našemu delavcu, če sprejemamo njegove svojce, ker v naši ambulanti ni nikdar dolgega čakanja. V ambulanti v Domžalah preurejajo prostore in v kratkem bosta delali dve vzporedni ambulanti dopoldne in dve popoldne. Mislimo, da je čas zrel, da zadostimo zakonu in da se tudi zdravnik ukvarja bolj s preventivnim delom in ne le s sistematskimi pregledi. Zato tudi pričakujemo, da ne bo več resnih groženj s strani Okrajnega sveta za zdravstvo in s strani Zavoda za socialno zavarovanje, da bodo našo ambulanto priključili zdravstvenemu domu Domžale in da bomo izgubili naslov obratne ambulante.

Sonce, voda in zrak

Sonce je vir vsega življenja na zemlji. Ono ustvarja hrano, dela svetlobo in daje toploto. Sonce daje od sebe množico različnih žarkov. Nekatere vidimo v mavričnih barvah, drugi so nam nevidni — to so ultra rdeči in ultra vijoličasti žarki, svetlobno kemični žarki, dočim so drugi toplotni žarki. Znan je že trajni vpliv sonca na kožo; sonce kožo porjavi, jo pordeči in vna-me. Prevelik vpliv svetlobno kemičnih žarkov sonca, zlasti gorskega, povzroča vnetje kože, ki je zelo boleče in je posledica nepredvidnega izpostavljanja kože soncu. Če se pravilno izpostavljamu soncu, je to najboljše, najcenejše in najbolj preprosto sredstvo, ki da lahko koži njen naravni ustroj in jo lahko oblikuje, da ustreza vsem zahtevam, ki se stavijo nanjo. Vsakdo

izmed nas naj si preišli izrabiti čas in uživa sončne kopeli.

Življenje si brez vode ne moremo zamisliti. Človek lahko prebije približno mesec dni brez hrane, a samo nekaj dni brez vode. Vse živalske in rastlinske snovi so v precejšnji meri sestavljene iz vode. Naše telo pa je pravcato vodno drevo. 92 % naše krvi tvori voda, 75 % mišic, 22 % kosti in celo 2 % našega zobnega emajla. V naravi jo najdemo v obliki morja, rek, jezer, ledenikov, v oblakih in megli, poznamo jo kot talno vodo in večno zmrzal. Voda nima barve, okusa in vonja. Človek potrebuje vodo za pijačo, v njej se umiva in koplje, z njo pere perilo, pomiva tla in si kuha hrano. Voda je življenje. Kako lepo in sproščeno se človek počuti, ko uživa sončne kopeli in si zraven omisli tudi vodno kopel! Kopanje v vodi je potrebno dopolnilo k umivanju in se običajno nanaša na vse telo. Glede na namen kopanja je kopel čistilna ali osvežilna in krepilna (športna) ali zdravitelna. Kadar si pa vzamemo čas, da zaužijemo sončno in vodno kopel, tako rekoč uživamo tudi **zračno kopel**. Zračne kopeli so: krepilne in utrjevalne. Najbolj so utrjeni ljudje, ki so stalno na svežem zraku ob vsakem vremenu, bodisi v vetru, dežju ali snegu. Kot priprava na zračne kopeli na prostem so prav primerne sobne kopeli pri 15–20° C. V ta namen hodimo v kopalni obleki 5 do 15 minut po sobi najprej pri zaprtih oknih, pozneje pri odprtih in naposled na prostem. Slečeni ostanemo samo toliko, dokler traja prijeten občutek. Po zračni kopeli nas prevzame občutek prijetnosti, imamo apetit, prijetno spimo, poveča se tudi telesna in duševna zmogljivost za delo. V družbi že lahko sami vidimo in izberemo vse tiste srečneže, ki si jemljejo čas, da uživajo vsa ta prirodna bogastva. Vsi ti ljudje so krepki, duševno uravnovešeni, iz njih sije zdravje. V življenju pa najdemo zopet druge zemljane, ki iz različnih razlogov niso zaužili — sonca, vode in zraka in so zaradi tega tudi obolevali za najrazličnejšimi boleznimi. Takim

Tik pred odhodom prve izmene iz Umaga

bolnikom pa zopet skušamo povrniti zdravje s tremi prirodnimi bogastvi: soncem, vodo in zrakom.

Poznamo visokovišinska, srednjevišinska, nižinska in obmorska okrevališča.

Visokovišinska okrevališča priporočamo za

1. vse vrste slabokrvnosti,
2. neješčnost, podhranjenost, izčrpanost,
3. prebolelnike po vnetju rebrne mreže, trebušne mreže,
4. nadušnost — tisto, ki zahteva zdravljenje na višini,
5. Bazedow.

Srednjevišinsko okrevališče priporočamo za

1. vse vrste slabokrvnosti, podhranjenost, izčrpanost,
2. prebolelnike nalezljivih bolezni,
3. prebolelnike po pljučnih boleznih,
4. prebolelnike po očesni tuberkulozi,
5. kronična vnetja ledvic,
6. lažje nervoze.

Nižinsko okrevališče priporočamo za

1. prebolelnike po revmatizmu,
2. nervoze.

Obmorska okrevališča priporočamo za

1. splošno telesno šibkost,
2. bronhialno astmo,
3. kronična vnetja gornjih dihalnih potov,
4. prebolelnike vnetij pljučne mreže in pljuč, ne na TBC bazi,
5. kronična vnetja mehurja in ledvičnih čašic,
6. brazgotine po opeklinah,
7. rehabilitacijo po otroški paralizi in druge mišične ohromitve ter druge ortopedske okvare,
8. TBC oči in bezgavk,
9. neaktivno kostno in kostno TBC.

Kritika

Na splošno vzeto je osnova vsakega napredka kritika oziroma dvom v upravičenost obstoječega stanja ali metod. Znanosti je ta osnova že davno znana in popolnoma točno se ve, da samo kritično obravnavanje idej ali postopkov pripelje do plodnih rezultatov.

Kar velja za znanost, pa velja tudi za gospodarstvo. Vsak obrat, vsaka tovarna mora biti torišče konstruktivne kritike, če naj poslovanje ostane na višini. Tovarna oziroma podjetje, kjer vodstvo stoji na stališču, da ima samo vodilno osebje pravico do kritike in se vsaka kritika od spodaj duši, bo kmalu šlo rakovo pot. Zdrava in konstruktivna kritika je in mora biti osnova dobrega vodenja.

Mladi so često grobi s svojo kritiko in menijo, da lahko vse od kraja kritizirajo. Večkrat je kritika tudi krinka za nedisciplino in nepokorščino, včasih tudi za lenobo. Take kritikarje je treba razkriti in jim dokazati njihovo nepravilno početje, vendar se pri tem ne sme dušiti zdrava kritika.

Velike probleme, bodisi, da gre za stroje, zidave, postopke, je bolje s sodelavci kritično razmotriti kot pa postaviti ljudi pred izvršena dejstva. Več glav več ve, pravi pregovor in tudi v majhni glavi lahko dozori velika ideja. Bolje je za različna mnenja vedeti in jih eventualno predrugačiti — prepričati o nasprotnem, kot pustiti, da se ista razraščajo za hrbtom v nergaštvo in kritikantstvo.

Težko poglavje pri kritiki je osebna kritika oziroma kritika sodelavca kot osebe. Treba je gledati, da do takih stvari ne pride, nastale probleme te vrste pa je treba rešiti takoj, da ne zastrupljajo vzdušja v podjetju. Pri tem mora biti kritik objektiven in mora

eventualne napake popraviti ali poedine kritizirane postopke objasniti tako, da ne pride do obojestranske kritike in obtoževanja.

Treba je usmeriti kritiko na druga polja in ne dopustiti, da bi osebna kritika oteževala sodelovanje pri delu. Kritično nastrojeno vzdušje v podjetju je lahko gonilna sila napredka v podjetju in če to je, potem je kritika dosegla pravi namen.

—cL—

Tokrat pokal za nas

V soboto 11. junija smo se skupno s športniki iz Induplati udeležili tekmovanj v priredbi članov kolektiva Svilanit iz Kamnika.

Razen prirediteljev in nas, so se tekmovanja udeležili tudi športniki iz Tovarne sanitetnega materiala Vir pri Domžalah. Novo igrišče nas je torej sprejelo polnoštevilne in smo bili veselo presenečeni nad domiselnostjo, ki je vodila upravo in DS kolektiva Svilanit do odločitve za postavitev »športnega parka« poleg tovarne. Kraj je prav odlično izbran in bo nudil zaposlenim razvedrilo tudi v času polurnega odmora.

Oficialni pričetek tekmovanj je predstavljal hkrati tudi otvoritev športnega parka. Prvemu zmagovalcu pa je sindikalna podružnica Svilanit namenila lep pokal. Pravila tekmovanj so bila znana, čeprav so med sporedom skušali nekateri obračati smisel rezultatov sebi v prid.

Naša moška strelska ekipa je zmagala z dokajšnjo premočjo, dočim so si dekleta priborile drugo mesto, z dokaj dobrim rezultatom, za zmagovalkama iz Svilanita. Tu smo videli tudi eno najboljših strelk v republiškem merilu tekstilnih delavk.

Kmalu za streljanjem smo našo pozornost osredotočili na odbojkaše, kjer so domačini v prvi igri odpravili igralce iz Vate z rezultatom 2 : 0 in se pripravili na srečanje z nami. Naši fantje niso bili favoriti, vsaj iz dosedanjih srečanj tega ne moremo trditi, vseeno pa so zastavili vse znanje ter premagali moštvo iz Svilanita z rezultatom 2 : 1. S tem rezultatom smo bili zelo zadovoljni.

Med igranjem odbojke so se na »ruskem kegljišču« pomerili isti nasprotniki. To tekmovanje sicer ni šlo v skupni rezultat, bilo pa je vseeno zanimivo. Za Induplati je tekmoval tudi predsednik naše sindikalne podružnice tov. Perko. Zmagali so člani iz Svilanita (najboljši rezultat tekmovanja je postavil tov. Dušan Jagodic, direktor Svilanita, potem, ko so v dodatnem srečanju premagali ekipo iz Vate. Mi smo zasedli zadnje mesto.

UM 220 — Naš čoln in dva šoferja

Turnir v namiznem tenisu so fantje odigrali v dvorani kamniške »kavarne«. Prav tam pa so se srečali tudi šahisti. V naši postavi so igrali tovariši Limbek, Zabukovec in Levstik. Slednjim res nimamo kaj očitati, saj so odigrali obe igri s 100 % uspehom in dosegli skupno 6 točk.

S tem tekmovanjem je bil celotni turnir končan. Športniki, strelci in šahisti iz Induplati so osvojili pokal. Njihov uspeh je tem pomembnejši, ker so dosegli na podobnih tekmovanjih v Jaršah vse pokale pobrali (z malimi izjemami) športniki iz Svilanita.

—r

Med stanovalci tovarniških stanovanj

Skoro polnoštevilno so se zbrali v ponedeljek 13. junija stanovalci tovarniških stanovanj v sejni sobi z namenom, da izvolijo prve hišne svete.

Ustanovitev hišnih svetov so drugod opravili že pred leti, pri nas pa k temu še nismo pristopili. Menda je bilo poslovanje preko podjetja enostavnejše, čeprav sem mnenja, da si posamezniki enostavno niso mogli zamisliti drugačne ureditve stanovanjskega vprašanja, kakor klasični način upravljanja.

Med sklepi našega IO sindikalne podružnice je bil tudi sklep, da se ustanove hišni sveti. V iniciativnem oziroma pripravljalnem odboru smo bili tovariši Strojnan Janez, dr. Jerovec Franc in jaz. Žal nam ni uspelo najti uro časa, da bi se sestali. Vedno je kdo manjkal. Pobudo je prevzela uprava podjetja in je uspela.

V kratkih besedah je orisal pomen sestanka sekretar tov. Panjan, nekaj podrobnosti pa je pojasnil tov. dr. Jerovec. V nadaljevanju so bili izvoljeni trije stanovanjski sveti.

O nalogah pisati je še prezgodaj, vendar je že jasno, da bodo novi stanovanjski ali hišni sveti pobirali stanarino ter naročali popravila in vodili blagajniške posle. Stanovalci bodo imeli odslej glede svojih

Umag — Najmlajši pri umivanju

Po zadnjem kosilu druge izmene v Umagu

želja neposreden kontakt s hišnimi sveti. Vkljub zvišanim stanarinam pa zadeva ne bo tako rožnata, ker je treba odvesti 51 % stanarine v stanovanjski fond občine, preostalih 49 % pa se lahko porabi za druge izdatke. Med te spadajo plačevanje hišnika, nabava premoga, razna popravila in podobno. Tudi administratorja bo treba plačati, ker bo imel dovolj dela.

V našem interesu je, da bo poslovanje hišnih svetov čim boljše, zato sodelujmo in si pomagajmo z nsveti. Z delom je treba pričeti takoj, ker smo tako in tako že zaostali za neka let.

Lipovšek

Mladina in šport

V našem podjetju imamo organiziranih 240 mladink in mladincev. To je že zelo lepo število. Vsakdo, ki ni pri nas zaposlen, bi si gotovo mislil, da imamo v našem kolektivu močno razvito športno dejavnost. Da pa temu ni tako, nam pove že naslednje: v TVD Partizan Jarše je vključenih le malo mladink in mladincev, aktivno telovadi ena sama mladinka, v odbojgarsko sekcijo so vključeni 4 mladinci, v namiznoteniško sekcijo 8 mladincev. Nekoliko več jih je v strelski sekciji, pa tudi tam jih ni dosti.

Če pogledamo nekoliko nazaj na razna tekmovanja, vidimo, da so bila ta tekmovanja pod imenom »mladinska«, čeprav so v pretežni večini tekmovali starejši člani. Teden mladosti bi čisto upravičeno preimenovali v Teden starejših. Nekateri se izgovarjajo, da se aktivno ne morejo udeleževati, ker delajo na dve izmeni. To pa ni opravičljiv razlog. Kdor ima veselje do športa, ga to ne sme ovirati, nasprotno, gle dati bi moral, da vsak izgubljeni teden nadoknadi v prostem tednu, t. j. takrat, ko dela dopoldne. Kdor se tako izgovarja, hoče le prikriti svojo lenobo.

Ker jih je v našem podjetju tako malo vključenih v TVD Partizan, smo se pozanimali pri sosednjih društvih, če je tam kaj vključene naše mladine. Ugotovitev je porazna. Nikjer ni vključen noben naš mladinec, čeprav se prenekateri izgovarja, da se ne more vključiti v naše društvo, ker je že član nekega sosednjega društva.

Nočem trditi, da so vsega krivi mladinci. Morda leži nekoliko krivde tudi na vodstvu Partizana Jarše, ki se ni dovolj potrudilo, da bi našlo pravo pot za prireditve mladine k športu. Ko sem šla zadnjič slučajno preko igrišča, sem videla precej neorganiziranih mladincev, ki so igrali odbojko, seveda brez vaditelja. Naj se TVD Partizan pozanima za take, ki jih šport res veseli. Morda se bodo sprva res bolj neradi podvrgli disciplini in rednemu treningu, toda če bodo videli, da jih vaditelj marsikaj novega nauči in ne misli samo na to, kako jih bo povrgel pokorščini, ga bodo radi ubogali. Malo dobre volje na obeh straneh, pa bo šlo.

M

Kje, kaj, kako STIPI?

Letošnje leto bomo priredili deseti tradicionalni STIPI. Želimo vam posredovati celotni program STIPI-ja in nekaj pravil, ki jih je postavil pripravljalni odbor.

Tekmovanje se bo pričelo čez dva dni, v nedeljo 17. julija, z vzponom na Krvavec. Komisija se je zedinila, da bodo tekmovalci isti dan opravili tudi disciplino kolesarjenja, in to iz Most do žičnice na Krvavec, in nazaj. Odhod iz Jarš je ob 6. uri, ob 6.20 zbirališče za vse v Mostah, potem kolesarjenje do žičnice na Krvavec. Na Krvavec se popeljemo z žičnico in potem peš na Grmado. Istim potom se bomo tudi vrnili v dolino.

V ponedeljek, 18. julija, bodo naslednja tekmovanja: moški: tek na 100 m, met krogle in streljanje z lokom,

ženske: tek na 80 m in met krogle.

V torek, 19. julija, bodo na sporedu naslednje discipline: plavanje 50 m prosto in skok v vodo, za ženske in moške.

V sredo predvideva program za moške skok v višino, met kopja in diska. Isto tudi za ženske.

Četrtekov spored bo naslednji: ženske: tek na 400 m in skok v daljino, moški: tek na 800 m in skok v daljino.

Tekmovanje bo predvidoma končano v petek s streljanjem z malokalibrsko puško za moške in z zračno za ženske.

Nedelja, 24. julija, je za enkrat rezervirana za tekmovanje v odbojki, za pokal sindikalne podružnice med okoliškimi kolektivi.

Komisija se je zedinila za naslednja pravila:

- tekmujejo lahko samo člani kolektiva;
- za prva mesta prejme med člani in članicami kolektiva posameznik diplomu in prehodni pokal;
- več tekmovalk in tekmovalcev bo nagrajenih;
- za prva mesta v posameznih disciplinah prejmejo zmagovalci in zmagovalke diplomu in praktično nagrado. Diplomu in praktično nagrado za posamezno disciplino lahko prejme samo tisti, ki je tekmoval v vseh disciplinah;
- točkuje se tako kot lansko leto.

Letošnja deseta jubilejna prireditev naj bo množičen prikaz našega pravilnega razumevanja za zdravo udeleževanje v športnih disciplinah. Ni naš namen ustvarjati nekaj, kar ne bi mogli doseči, tudi nimamo namena delati invalide, temveč hočemo omogočiti

Kros »TVD Jarše«

vsakemu posamezniku, da se udeležuje v zdravem in zmernem športu.

Priprave za udeležbo na STIPI sprejema v tkalnici tov. Žibert Albin, v predilnici tov. Ručigaj Anton in tov. Vidmar Marica v tehnični pisarni.

Torej, na svidenje na Krvavcu in na zeleni poljani prihodnji teden.

Personalne spremembe

VSTOPI:

1. Pogačar Viktor, dvoriščni delavec, vstopil dne 13. V. 1960,
2. Režek Anton, delavec v oplemenitilnici, vstopil dne 30. V. 1960,
3. Vasle Marija, tkalka v tkalnici, vstopila dne 15. VI. 1960,
4. Ducman Gizela, tkalka v tkalnici, vstopila dne 24. VI. 1960,
5. Galun Lucija, tkalka v tkalnici, vstopila dne 24. VI. 1960,
6. Mijoč Karolina, tkalka v tkalnici, vstopila dne 24. VI. 1960,
7. Lampret Angela, tkalka v tkalnici, vstopila dne 24. VI. 1960.

IZSTOPI:

1. Grden Joža, tkalka v tkalnici, izstopila dne 31. V. 1960, na podlagi lastne odpovedi,
2. Cesar Janez, delavec v prejemarni, izstopil dne 27. V. 1960, odšel na odsluženje kadrovskega roka,
3. Prašnikar Jože, pomočnik v prejemarni, izstopil dne 31. V. 1960, izstopil na podlagi lastne odpovedi,
4. Gostič Leopold, dvoriščni delavec, izstopil dne 28. V. 1960, na lastno željo, sporazumno z upravo,
5. Koprivnik Ivanka, mokra predica, izstopila dne 15. V. 1960, sporazumno z upravo podjetja,
6. Kopčar Alojzija, predica, izstopila dne 3. VI. 1960, sporazumno z upravo podjetja,
7. Bremec Miroslav, delavec v oplemenitilnici, izstopil dne 4. VI. 1960, sporazumno z upravo podjetja,
8. Fortuna Marija, previjalka v pripravljalnici, izstopila dne 8. VI. 1960, sporazumno z upravo podjetja,
9. Špenko Pavla, delavka v adjustirni, izstopila dne 11. VI. 1960, samovoljno zapustila delo,
10. Žargi Marija, predica, izstopila dne 15. VI. 1960, upokojena,
11. Korbar Zora, snažilka v predilnici, izstopila dne 18. VI. 1960, na lastno željo in sporazumno z upravo podjetja.

POROČILE SO SE:

1. Korant Ana iz pripravljalnice, poročena Močnik,
2. Močnik Ivana iz pripravljalnice, poročena Pivec,
3. Igljč Marija iz tkalnice, poročena Miškot,
4. Peterc Marija iz tkalnice, poročena Kovič,
5. Knez Francka iz tkalnice, poročena Malež,
6. Železnikar Angela iz predilnice, poročena Kociper.

V kinu »Induplati« bodo predvajali

16. in 17. julija: ameriški film »LJUBEZEN POPOLDNE«. V glavnih vlogah nastopajo Gari Kuper, Odri Hepbern in Moris Ševalje. Vsebina: Pariz in dvomi v zakonsko zvestobo skupaj s privatnimi detektivi jamčijo, da si film velja ogledati.
17. julija: MATINEJA ob 9.30 (za otroke).
Kratki filmi: NAJLEPŠI SVET, KONCERT V GOZDU, NAŠI LIPICANCI in ČAROBNI ČOPIČ, bodo privabili mladi in starejši svet.
23. in 24. julija: ameriški barvni - cinemascop film ČAJNICA, z Marlon Brandom, Glen Fordom in Mačiko Kyo v glavnih vlogah, pripoveduje o nalogah ameriške okupacijske armade leta 1945 na Japonskem. Pod naslovom »Gejši« je TT objavljajal podlistek k tej temi. Plan »B« predvideva gradnjo šol in stanovanj, toda Japonci si bolj kot drugo želijo — ČAJNICO, in jo zato tudi dobijo, toda podrobnosti si sami oglejte.
24. julija: MATINEJA ob 9.30 uri.
OTOK GALEBOV, PASJA DOLŽNOST, OD LESA DO PAPIRJA in INSPIRACIJA, v lahkem žargonu prikazuje poučne snovi.
30. in 31. julija: italijanski film VRNITEV V ŽIVLJENJE je enkratno doživetje, odigrano za kulisami bolnice in za zaveso življenja. Zdravnikovo ženo operira zdravnik-prijatelj. Posledica,

konec skupnega življenja. Nova bolezen, tumor v glavi. Mož specialist operira svojo nekdanjo ženo, jo s tem vrne v življenje in... oglejte si film!

31. julija: MATINEJA istega filma ob 9.30 uri.

6. in 7. avgusta: ameriški cinemascop film TRIJE EVINI OBRAZI. Senzacija resnice, opisane v tolikih časopisih, je filmana z Žoan Vudvordovo in Davidom Janom v glavnih vlogah. Senzacija za zdravnike in psihiatre, v ženi živijo tri osebe popolnoma različnega tipa. Pretirana umirjenost, razdraženost in tretji človek v isti osebi razuzdanke. Film, ki je privabil milijone gledalcev, spada med najboljše filme.

7. avgusta: MATINEJA istega filma od 9.30.

13. in 14. avgusta: ameriški barvni cinemascop film KRALJ IN JAZ, pripoveduje o vzgojiteljici na siamskem dvoru. Zgodba je vzeta iz srede preteklega stoletja ter bomo v filmu videli poleg tujih krajev in običajev še navade že pozabljenega vsakdanjega življenja.

14. avgusta: ob 9.30 MATINEJA istega filma.

Obiščite doslej najboljši repertoar filmov v kinu INDUPLATI. Predstave so ob sobotah ob 20. uri in nedeljah ob 17. in 19. uri.

Uprava kina

V počitniškem domu v Umagu se boste
odpočili in razvedrili

Po napornem delu —
prijeten počitek!

